ئەو پەردەی ترامپ ناچارە بەسەری دا بپەڕێتەو … هیوا خۆشناو

دو وێنەی لەیەکچو، لە دوو سەردەمی جیاوازدا. ڕێگاند و تاتچەر جیهانیان بەرەو نیۆلیبرالیزم برد، ئەی تامپ و مای بەرەو کوێمان دەبەن!!

بۆ جاری یەکەم تیریزا مای سەرۆک وەزیرانی بریتانیا، بەفەرمی سەردانی سەرۆکی تازەی هەڵبژێردراوی ئەمریکای کرد لە ئەفیسەکەی. پەیوەندی ئەو دوو وڵاتە زلهێزە، نەوەک بەتەنیا سیاسی، بەڵکو مێژویی، کولتوری، بنەماڵەیی و ئابووریە. بۆ هەر هەنگاوێکی دەرەکی و تەنانەت زۆر جاران ناوخۆییش سەرەتا ئەو دوو وڵاتە ڕێککەوتون و لەوەوە ئاراستەی گۆڕانکاریەکان، دەستیان پێکردوە.
– ئەگەر بە شێوەیەکی فیگوریش بێ، ئینگلیز بۆ باوک و مامۆستای ئەمریکا ئەژمێردرێ.

ئینگلیز نەک بەتەنیا باوکێکی تەشریفی، بەڵکو ئامۆژگاریەکانیشی بۆ واشنگتۆن چارەنوسسازن. لە سەردەمی تۆنی بلێردا، کاتێک سی ئای ئەی گوتی: ڕژێمی سەددام حسێن چەکی کۆمەڵکوژی بەرهەمدێنێ، بلێر تۆپەکەی خستە ناو ساحەی ئەمریکا و گۆڕپی سەوزی بۆ هەلکرد، بەڵام لە کۆتاییدا چی ڕویدا؟
بەپێچەوانەی تۆنی بلێر، لەسەردەمی دوای ئەودا کاتێک ئەمریکا گوتی ڕژێمی ئەسەد چەکی کیمیاوی بەکارهێناوە و وەشاندنی گورزی سەربازی ڕاستەوخۆی دژ بە دیمەشق خستە سەر مێز، بریتانیا یەکەمین وڵات بو، دەستی ئەبامای لەسەر مێزی شەڕ کشاندەوە و ڕێگای لەگرت تاکو هەمان هەڵەی عێراق دووبارە نەکاتەوە.

– تیریزا مای هەوڵ ئەدا، قەناعەت بە ترامپ بێنێ تاکو لە گرینگی ناتۆ و ئەوروپایەکی بەهێز تێبگات!!
* ترامپ ئەڵمانیا وەک ڕەقیبەکی بەهێزی خۆی دەبینێ، ناوبراو وا هەست دەکات ئەوروپا واتە “هێزێکی گەورەی سیاسی و ئابووری بۆ سەرۆکایەتی ئەڵمانیا”، بۆیە هەوڵی لەیەک هەڵوەشاندنەوە و لاوازکردنی ئەو دەزگایە دەدات.

* جیاوازیەکەی مای و ترامپ لەگەڵ ڕێگان و تاتچەر جگە لەو

سەردەمەی کە تێیدا ئەژین، ئەوان دو ناسیۆنالیستی گەورەی خۆرئاوان کە دەیانهەوێ سەروەری و ڕەسەنایەتی بۆ وڵاتەکەیان، سنورە نەتەوەییەکانیان بگەڕێننەوە، کەچی ڕێگاند و تاتچەر دوو سەرکردەی لیبراڵ بوون هەوڵیاندا حکومەت و دەوڵەت بچوک بکەنەوە و دامودەزگاکانی حکومەت بدەنە دەستی کەرتی تایبەت.

* مای ڕاسپێردراوی ئەو ئینگلیزانەیە کە دەیانهەوێ ڕەسەنایەتی و سەروەری و سەربەخۆیی بۆ بریتانیەکان بگەڕێننەوە و ڕزگاریان ببێ لە بیرۆکراسیەت و دەستەڵاتی یەکێتی ئەوروپا. ئەو بەدوای بازاڕێکی دیکەدا دەگەڕێ کە ئەڵتەرناتیڤێک بێ بۆ بریتانیا لە جیاتی ئەوروپا. ئەیا ئەمریکا جێگای بازاڕەی ئەوروپا بۆ بریتانیا دەگرێتەوە؟ هەروا ئاسان نیە، چونکە تا ئێستا بریتانیا بە یاسایی ئەندامی یەکێتی ئەوروپایە، بۆی نیە بەبێ ئەو یەکێتیە لەو بارەیەوە ڕێککەوتن لەگەڵ وڵاتی سێیەم بکات. بروکسل تا ئێستاش لەو بڕوایە دایە، دوای ماوەیەکی کورت، بریتانیا ئەگەر نەشگەڕێتەوە ناو باوەشی ئەوروپا، ناچاری چەند ڕێککەوتنێکە.

گی ڤێرهۆفستادت ی سەرۆکی فراکسیۆنی لیبراڵەکانی ئەوروپا ئەڵێ: ئەمانزانی ئەوروپا دو دوژمنی سەرەکی هەیە، بەڵام ئێستاکە دوژمنی سێیەمینیشمان بۆ پەیدا بوە. ناوبراو ئەڵێ دوژمەنکانمان: یەکیان جیهادیەکانن، دووەم ڤلادیمیر پوتینە، ئێستاکەش دۆناڵد ترامپی هاتۆتە سەر و ئەوروپا لە مەترسی دایە.
* وادیارە لەگەڵ بەرفراوانبوونی کاریگەریەکانی ڕوسیا و چین لە ئەوروپای ڕۆژهەڵات و ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست و ئاسیا، ئاسان نیە بریتانیا و ئەمریکا بە ئاسانی پشت لە ئەوروپا و ناتۆ بکەن.

-لەگەڵ ڕێککەوتنی ستراتژی بریتانیا و ئەمریکا لەسەر مەسەلەکانی یەکێتی ئەوروپا، ناتۆ، پەیوەندیەکانیان لەگەڵ ڕوسیئا و سیاسەتی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست، نیشانەکانی سیاسەتی دەرەوەی ئەمریکا دەردەکەون. ئەوەی ئێستا لە کەنداوی فارس و سوریا ڕوئەدا، بەتەنیا چاوسورکردنەوە و نیشاندانی ماسوڵکەکانە.

ئەوکاتەی “پاسەوانانی خودا”* من دەکوژن! … سەنگەر زراری

ئەگەر کۆجیتۆ بەناوبانگەکەی فەیلەسووفی ف□□نسی □□نی□ دیکارت (1596-1650ز)، “من بیردەکەمەوە، کەواتە من هەم”، هەوڵێك بێت بۆ دابڕینی (خود) لە (ئەویتر) و هەوڵێك بێت بۆ (تاکگەرایی)، ئەوا ڕۆمانی “پاسەوانانی خودا”، هەوڵێکە بۆ سەلماندنی ئەوەی کە مرۆڤ هەرگیز لە (ئەویتر) دابڕاو نییە و ناتوانێ بەبێ ئەویتر بژی و بیربکاتەوە، بە مانایەکی تر.. ئەم ڕۆمانە دەیەوێ بیسەلمێنێ کە مرۆڤ هەر تەنیا خودی خۆی نییە لە واقیعدا بوونی هەیە، بەڵکو وێنەی کەسانی دیکەشە، یان کەسانی دیکەش وێنەی ئەون و ئەو وێنە و ڕەنگدانەوانە هەندێکجار تا ڕادەیەکی گەلێك زۆر پەرشوبڵاو و زۆر دەبن و کەسە ڕاستەقینەکان تێیدا بزر دەبن.
لە شوێنێکدا ڕێبوار (کاراکتەری سەرەکی ڕۆمانەکە)، باسی ئەوە دەکات ماوەیەك ڕۆمانی کڕیوە و بێ ئەوەی ناوی نووسەرەکانیان بخوێنێتەوە، بەرگەکە و چەند لاپەڕەیەکی سەرەتای ڕۆمانەکەی دڕاندووە بۆ ئەوەی ناوی نووسەرەکە نەبینێ: “من دەمەوێت نەرجسییەتی مرۆڤەکان بکوژم…ل165″، ئینجا ڕۆمانەکەی بەبێ ناوی نووسەرەکە خوێندووەتەوە، یان باسی ئەوە دەکات کە بابەتێکی لەسەر کوشتنی (من) نووسیوە، “فەسڵێك لە نووسینێکی خۆی بیرکەوتەوە کە باسی چوونە سەر دەسەڵاتی دەستەیەك لە شۆڕشگێڕی دەکرد، کە دامودەزگەی تایبەت دادەنێن بۆ کوشتنی (من)، سەرەتا هەوڵ دەدەن (من) لە زماندا بسڕنەوە، بەوەی لە جێگای (من)، (ئەو) بەکاردەهێنن و کاتێك کەسێك دەیەوێت بڵێت: من برسیمە، یاخود ئازادیم دەوێت، دەبێت بڵێت: ئەو برسییەتی، ئەو ئازادی دەوێت، تا دەگاتە ئەوەی هەمووان لە زماندا نائامادە دەبن و دەبن بە کەسی سێیەم…ل165″، لە شوێنێکی ڕۆمانەکەدا ئەم کوشتنی (من)ە دەگاتە ئاستی نەمان، “کەواتە ژیانێکی ڕاستەقینە بوونی نییە، ئەوەی هەیە لە خەیاڵی تۆدایە…ل156”.

سروشتی مرۆڤ وایە کە ئەگەر لە ژیانی ڕاستەقینەدا کەموکووڕییەکی هەبێت، یان ئامانجێکی هەبێت و نەتوانێ بیهێنێتەدی، بەشێوەی دیکەی جیاواز، یان هەر هیچ نەبێ لە خەیاڵیدا هەوڵی بەدەستهێنانی دەدات و دەیەوێت قەرەبووی بکاتەوە، ئەم وێنە خەیاڵییە، ئەوەیە کە ڕۆمانەکە بە وردی کاری لەسەر دەکات، زۆربەی ئەو کەسانەی لە

ڕۆژهەڵات ناتوانن ئەو ژیانە بژین کە لە خەیاڵیاندایە، ئەگەر دەرفەتیان هەبێت ڕادەکەنە وڵاتانی ئەوروپا و ئەگەر نەشبوو، بە خەیاڵ بۆ خۆیان ژیانێکی دیکە دروست دەکەن و خەیاڵیان دوورە لەو واقیعەی تێیدا دەژین، “زۆربەی ئەو کچ و ژنانەی لە ڕۆژهەڵات دەژین، ڕێگەیەکیان دۆزیوەتەوە بۆ هەڵاتن…ل150″، دیارە ئەو ڕێگەیەش ڕێگای ژیانە لەناو خەیاڵ و فەنتازیایەکی خۆش، واتا بە جەستە لە ڕۆژهەڵات و بە خەیاڵ لە ڕۆژئاوا.

ئەم ڕۆمانە ئەوەش دەسەلمێنێ کە مێژوو، هێز و کاریگەرییەکی زۆری لەسەر شوێنەکان هەیە، دەشێ لەسەردەمێکدا شوێنێك، جێگەی ژیان بێت و لە سەردەمێکی دیکەدا مرۆڤ لێی ڕابکات و نەتوانێ لێی بژی، ڕۆژهەڵات سەردەمانێك ڕۆژهەڵاتی ڕۆحانییەت و عەشق بووە، بۆنی بوخوردی لێ دەهات، ڕۆژهەڵاتی خاوەنی یاساکانی حامۆڕابی و عەشتار و ئیمپراتۆرییەتە گەورەکان بوو، بەڵام ئێستا بووەتە جێگەی شەڕ و ئاژاوە و حوکمی داعش و بەعسی و حووسیی و قاعیدە و.. دەیان و سەدان حیزب و گرووپی مەرگدۆستی دیکە و مرۆڤ بە هەڵەداوان لێی ڕادەکات.

کورد لە وێنە (خەیاڵی)یەکانیشدا، بێ ئامانجە و چارەنووسی نادیارە. ڕووبار سێ وێنە لە گۆڤارێك دەبڕێت و دەیەوێت ڕۆمانێك لەبارەی ئەو سێ وێنەیە (کە نایانناسێ و هەڵەمەکی لە گۆڤارەکە لێی کردوونەتەوە) بنووسێت و ژیان بۆ هەر یەکێکیان دەخولقێنێ، یەکێکیان ناو دەنێ (خوان ڕۆسینتێ)، وای دادەنێ خەڵکی ئیسپانیایە و ڕۆژنامەنووسە، دووەمیان ناو دەنێ ئەبوئەنەسی تونسی، خەڵکی تونسە و دوای ئەوەی وڵاتەکەی جێدێڵێت، دەچێتە ئیسپانیا و لەوێشەوە دەچێتە ناو خیلافەتەکەی داعش، سێیەمیان ناو دەنێت فەرهاد و لە سلێمانی دەژی، فەرهاد ژیانێکی تایبەتی هەیە، ئەو لەناو کتێبەکانەوە هاتووەتە دەرەوە و لە ڕووی جەستەیەوە زامدارە و سووتاوە، ڕۆژێك بۆ کڕێبەریی دەچێتە کەرکووك، لەوێ کاتێك دەیەوێ لە پەنا دیوارێك پشوو بدات، لە تەقینەوەیەکدا کەللەسەری مرۆڤێك دەکەوێتە باوەشی و بەمەش تووشی شۆك دەبێت و لاڵ دەبێت و دواتر چارەنووسی دیار نامێنێت.

خوان ڕۆسێنتێ و ئەبوئەنەس لە ئیسپانیا بە ڕێککەوت لە کافتریایەك یەکتر دەبینن و هەندێ گفتوگۆ لەبارەی ئایین و ئافرەتەوە دەکەن، ئەبوئەنەس نایشارێتەوە کە ئەو بە هیوایە ڕۆژێك لە ڕۆژان ئیسپانیا (ئەندەلووسی جاران) بگەڕێتەوە بن دەستی موسوڵمانان، دواتر ئەبوئەنەس دەچێتە ناو داعش، خوان ڕۆسێنتێش بە مەبەستی کاری

ڕۆژنامەوانی دەوڵەتە عێراق، بەڵام لەگەڵ چەند کەسێکی دیکە و لە کاتی ڕووماڵکردن، دەکەونە بۆسەی تاقمێکی داعش و دەستگیر دەکرێت و بە دەستی ئەبوئەنەس (ئەبوئەنەس نایناسێتەوە، بەڵام ڕێسێنتێ ئەو دەناسێتەوە) لەبەردەم کامێراکان و بە جلێکی پرتەقاڵییەوە سەری دەبڕدرێ.

لێرەدا نە ئەبوئەنەس وەکو (خود)، ڕێسێنتێ سەردەبڕێ و نە ڕێسێنتێش وەکو (تاك)ێك سەری دەبڕدرێ، لێرە ئەبوئەنەس نوێنەری دەسەڵاتێکی توندڕەوە و ڕێسێنتێش وەکو وێنەی ڕۆژهەڵات لەبەردەم کامێراکان لەناو دەبرێ و سەری دەپەڕێنرێت.

لەم وێنانەدا ئامانجی ئەبوئەنەس دیارە کە گەڕانەوەی دەوڵەتی خیلافەتی ئیسلامی و دەستبەسەرداگرتنی هەموو دنیایە، ئامانجی ڕێسێنتێش دیارە کە کاری ڕۆژنامەوانی و کۆکردنەوەی زانیاریی و پەرەدانە بە پیشەکەی خۆی، بەڵام ئەوەی نە ئامانجی دیارە و نە چارەنووس، فەرهادە کە نە لەدایکبوونەکەی سروشتییە و نە ژیانەکەی و نە چارەنووسەکەشی دیارە، دەشێ لێرەوە ڕۆمانووس ئەوەمان پێ بڵێت کە هەموو مرۆڤێك سەرەتا و ژیان و ئامانجێکی دیاری هەیە، تەنیا کورد نە سەرەتایەکی ڕوونی هەیە و نە ئامانجێکی دیاریکراو و نە ژیانێکی شەڕەفمەندانەش.

لە پرسی ئەم سێ وێنەیەدا، ئەوەی من تێبینیم لەسەری هەیە ئەوەیە کە دەبوو ڕۆبوار پێشوەختە ناو و کار و مەبەستی بڵاوبوونەوەی سێ وێنەکەی لە گۆڤارەکە بخوێندبایەوە، پێم وایە ئەم فرەوێنەییەی مرۆڤ، کە ڕۆمانەکەی مەبەستییەتی، ئەوکاتە زۆر جوانتر و ڕوونتر بەدیار دەکەوت، ئەگەر ڕۆمانووس، وای دانابا ئەم سێ وێنەیە لە گۆڤارەکە، کار و پیشە و وڵاتیان تەواو جیاوازە لەو وێنانەی ڕۆبوار دروستیان دەکات و دەیانکاتە چیڕۆك و بەسەرهاتی ڕۆمانەکەی. با بە نموونە زیاتر مەبەستەکەم ڕوون بکەمەوە.. وای دانابا وێنەی یەکەم لە گۆڤارەکە کەسێکی ئەوروپییە و ڕێکلام بۆ جلوبەرگ دەکات، دووەمیان کە ڕیشێکی تەنکی هەیە، خەڵکی یەکێك لە وڵاتانی ئەمەریکای باکوورە و یاریزانی تۆپی پێیە، سێیەمیشیان کەسێکی ڕۆژهەڵاتییە و تاوانێکی ئەنجام داوە، بۆیە وێنەکەی بڵاوبووەتەوە، بەڵام ڕۆبوار حەقیقەتی ژیانی ئەم سێ وێنەیە دەستکاری دەکات و ئەو شێوەژیانەیان پێ دەدات کە خۆی، یان ڕۆمانەکەی پێویستییەتی.

من مەبەستم نییە لە جیاتی عەتا محەمەد بیربکەمەوە و پێی بڵێم چی بنووسێت و چی نەنووسێت، بەڵام وەکو خوێنەرێك، حەزم دەکرد وێنای

ڕاستەقینەی ئەو کەسانە بزانم (بێگومان ئەویش وێنەیەکی خەیاڵیی ڕۆماننووس دەبێت) و وێناکان بە جۆرێك بان، زۆر جیاواز بان لەو وێنایانەی ڕێبوار بۆیان دروست دەکات، لێرەشەوە خوێنەر بۆی بەدیار دەکەوێت کە خەیاڵی مرۆڤ چەندە فراوانە لە دروستکردن و شێواندن و جوانکردنی وێنە و ژیانی مرۆڤەکانی تر، کە ئەم ڕۆمانە کاری لەسەر کردووە، واتا ئەگەر بابەتی وێنەکان بەو جۆرەی لە گۆڤارەکە بڵاوبووەتەوە و ئەو وێنانەی ڕێبوار دەیانخولقێنێ بخرابانەڕوو، ئەوا خوێنەر زیاتر هەستی بە جیاوازی ژیانی ڕاستەقینەی کەسەکانی ناو وێنەکە و ئەو ژیانە دەکرد کە ڕێبوار بۆیان دروست دەکات و ئەمەش تێڕوانینی جیاوازی مرۆڤ بۆ وێنەکان ڕوونتر دەکاتەوە.

پێناچێ مێتەکەی ڕۆژهەڵات و دواکەوتوویەکەی واز لە مرۆڤەکانی بهێنێ، تۆ تەماشاکە ڕێبوار و نیان کە ژن و مێردن و خەڵکی کوردستانن، بەڵام لە ئەوروپا دەژین، خۆشەویستییەکی زۆر لە نێوانیاندا هەیە، هۆکارێکی دیاریش نییە بۆ جیابوونەوەیان، هەموو ئەوەی دیارە ئەوەیە "تۆ ئەو کەسە نیت کە دەمناسی…". لەکاتێکدا ڕێبوار دیدە ڕۆژهەڵاتییە دواکەوتووانەکەی فڕێداوە و بە چاوی ڕێزەوە لە نیان و ئافرەت دەڕوانێ و نیان خۆشی دان بەوەدا دەنێت: “تۆ وا دەکەیت هەست بکەم گوڵ لە نێوان ڕانەکانمدایە نەك برین…ل195″، دواتر سنووریش کە ڕێبوار دەناسێ بەهەمان شێوە دان بەوەدا دەنێت کە ڕێبوار چەندە جیاواز لە ڕۆژهەڵاتییەکان لە ئافرەت دەڕوانێ و ڕێزیان دەگرێت: “تۆ واتکرد گوڵێکی سیحری لە جەستەمدا ئاشکرا بکەم…ل202″، کەچی نیان لێی جیا دەبێتەوە، تەنانەت دوای ئەوەی جیاش دەبنەوە، نیان هەر بیری لای ئەوە، ئەمەش نیشانەی ئەوەیە، نیان دەزانێ کە ڕێبوار کەسێکە ڕێز لە ئافرەت دەگرێت، کەچی کەشی ڕۆژهەڵاتیی بەسەر پەیوەندییەکانیاندا زاڵە و جیا دەبنەوە.
کەواتە دەشێ هۆکاری ئەم ئاڵۆزی و لێکتێنەگەیشتنە ئەوە بێت کە خۆڕزگاکردن لە دید و نەریتەکانی ڕۆژهەڵات ئاسان نەبێ، بۆیە تووشی (دژیەکی)یش دەبن، ئەمەش سیفەتی زۆربەی ئەوانەیە کە لە ڕۆژهەڵاتەوە بەرەو ڕۆژئاوا کۆچ دەکەن، ئەو کاتەی لە ڕۆژهەڵات دەژین خەیاڵیان لە ڕۆژئاوا و ژیانێکە کەڕامەتیان تێیدا پارێزراو بێت: “ڕۆژهەڵاتییەکان هەمیشە ماندوون، ماندووی هەڵهاتن و بەدوای جێگەیەکدا دەگەڕێن، تێیدا کەمێك پشوو بدەن…ل75”. بەڵام کە دەشگەنە ئەوێ، ناتوانن واز لە کۆبوونەوەی کوردەواریی و جلوبەرگ و نەریت و دۆڵمە و کفتە بێنن و دەیانەوێ لەوێ کوردستانێکی بچووك دروست بکەن، “مام ڕەشید لە ناو باخەکەیدا کە هەر هێندەی ژوورێکی

سێ بە چوار دەبوو، بە شەڕواڵێکی خاکییەوە خەریکی ڕنینی کەوەر بوو، ئەو ڕۆژە دنیا گەرم بوو، ڕێبوار بە مام ڕەشیدی وت: بیری کوردستان ناکەیت؟ مام ڕەشید بۆ ئەوەی سەر هەڵبڕێت بە ڕێبواری وت: ئەمە کوردستانی منە و ئەویتریشم لە دڵمدا هەڵگرتووە…ل126".

ئەمە وایکردووە خەڵکانی ڕۆژهەڵات بەگشتی بە جۆرێك بژین، کە ژیانیان لە نێوان ڕۆژهەڵات و ڕۆژئاوا هەڵپەسێردراوە و نازانن لە کوێ دەژین، لێرە یان لەوێ.

ڕۆژهەڵات هەر بەوە ناوەستێ کە واز لە مێژوو و بەهای خۆی بێنێ و مرۆڤەکانی ئێستای ئازار بدات، بەڵکو ڕابردووەکەشی ناشیرین دەکات، هێنانەوەی نموونەی داستانی شیرین و خوسرەو لەم ڕۆمانە و دەستکاریکردنی بەو جۆرەی کە ڕەنگدانەوەی سەردەمی ئێستا بێت، وێنەیەکی گەلێك وردی دزێوییەکانی ئێستامان پێ دەڵێت و پیشانمانی دەدات، لە سەردەمی ئێستا، چیتر خوسرەو خەریکی تاشینی بەردەکان نییە لەپێناو شیرین، بەڵکو ئەو کەسێکە لە شەڕی ناوەخۆ، لە ڕووداوێکی نادیار دەکوژرێت و تەرمەکەی دەدۆزرێتەوە، شیرینیش لەپێناو دابینکردنی بژێویی نەنکە پیرەکەی و برایەکەی و دوو خوشکەکەی، دەبێتە لەشفرۆش و سەرئەنجام ون دەبێت و کەسیش تەرمەکەی نادۆزێتەوە.
ئیتر ئەمە ڕۆژهەڵاتە کە مرۆڤەکان لە بۆتەی خۆی دەردەکات و کەس نازانێت ئەو کێیە؟! هەمیشە لە ناخی خۆیدا ڕووبەڕووی ئەو پرسیارە دەبێتەوە: ئایا ئەوە منم، یان من تەنیا وێنەیەکم و لە خەیاڵدا دەژیم؟!

* پاسەوانانی خودا، مێژوویەکی تر بۆ بینینی خۆمان (ڕۆمان)- عەتا محەمەد، ناوەندی ڕۆشنبیری و هونەریی ئەندێشە، چاپی یەکەم (2016).

sangarzrary@gmail.com

نەوەی مەلزەمە … کارا فاتیح

مەلزەمە لە ڕواڵەتدا کورتکردنەوەی مەنهەجی خوێندنە، چڕکردنەوەی پێناسە و ڕاڤە و باسە دوورودرێژەکان و بەرتەسککردنەوەی شەرحی

بابەتەکانە لە چەند خاڵێکی هەڵپڕووکاودا، بەڵام جێکەوتنی مەلزەمە و بەردەستبوونی بەو قورسییە لە پرۆسەی خوێندندا بە تایبەت لە زانکۆ و پەیمانگاکان، جۆرێك لە ئایدیۆلۆژیا بەرهەم دەهێنێت، ئایدیۆلۆژیا بە مانا مارکسییەکەی کە بریتییە لە هۆشیارییەکی هەڵە، ئەو نەوەیەیش بە هۆی ئەم مەلزەمانەوە فێر د□ب□ن، دەبنە خاوەنی هۆشیارییەکی هەڵە، ک□ ل□□ر□دا لە چەند خاڵێکدا ڕوونی دەکەمەوە:

1- مەلزەمە، کورتکردنەوەیە، کورتکردنەوەی چی؟ هی کتێب، کتێبەکانی مەنهەج… چ شتێك لە کورتکردنەوەی کتێبەکان مەترسیدارترە، کتێبەکانی مەنهەج بۆ ئەوە نیین کورت بکرێنەوە، بەڵکو بۆ ئەوەن بکرێنە دەروازە بۆ چوونە ناو کتێبخانە و پێگە ئەلکترۆنییەکانی کتێبەوە. کتێبەکانی مەنهەج نا بێت کورت بکرێنەوە، د□ بێت ڕێگەی دووردرێژ بۆ زانست و ئایدیاکانی ناوی بکەنەوە. مەلزەمە، کە کتێبەکان کورت دەکاتەوە، هەموو ڕێگەکان کوێَر دەکاتەوە، ڕێگەی چوونە کتێبخانە و پێگە ئەلکترۆنییەکانی کتێب بە یەکجاری قەپات دەکات.

2- کورتکردنەوە کە مەلزەمە دەیکات، لە ڕواڵەتدا بۆ ئاسانکردنی تێگ□یشتنە، بەڵام ڕاستییەکەی گوزارشتە ل□ ب□نب□ستگ□یشتنی پرۆسەی تێگ□یشتن، کە شتەکان کورت دەکەینەوە، واتە وەك خۆیان تێیان ناگەیین، نامانەوێت گەشە بە هزر و بیرکردنەوەمان بدەین بەهۆی ئەم کتێبانەوە، بەڵکو ئەوان بە قیاسی مێشك و بیرکردنەوەی خۆمان کورت دەکەینەوە، ئایدیاکان لە ناوەڕۆك دەخەین، تەنها فۆڕمێکی دروستکراویان دەهێڵینەوە، جەوهەری زانستەکان دەکوژین، تەنها بە قاوغەکانیانەوە دەگیرسێنەوە، لەم نێوەدا ئەوەی مەلزەمە دەیکات تێگ□یشتنێکی ساختەیە، یان بەیانکردنی تێنەگ□یشتنە.

3- مەلزەمە کاری کتێب ناکات، بەڵکو کاری کتێب کۆتاییی پێ دەهێنێت، ئەگەر لە ڕێی کتێبەوە جیهان بناسرێت، لە ڕێی مەلزەمەوە تەواو چاو لە بینینی جیهان دادەخرێت، ئەگەر لە ڕێگەی کتێبەوە فیکرمان لە پێناو گۆڕینی واقیع بگۆڕین، ئەوا بە هۆی مەلزەمەوە فیکرمان لە پێناو هێشتنەوەی دۆخی واقیع وەك خۆی جام دەکەین. ئەگەر کتێبەکان ئایدیا و زانست و فیکرەکانت بخەنە بەردەست، مەلزەمەکان، لاشەی ئەو ئایدیا و زانست و فیکرانەت پێ دەدەن، مەلزەمە جێگرەوەی کتێب نییە، بەڵکو ئەتککەری کتێبە.

4- مەلزمە واتا زیاتر سادەکردنەوەی تیۆر و ئایدیاکانی خوێندن،

بەڵام ئیشی سادەکردنەوە، کە زۆر کەس بە باشی دەزانێت مەترسیدارە، سادەکردنەوە وای کردوە ڕووبەرێکی زۆر لەم جیهانە بە فەرامۆشکراوی و نەبینراوی بمێنێتەوە، سادەکردنەوە لەوەوە سەرچاوەی گرتوە کە وێنەیەکی ساختە و درۆیینەی ئەم جیهانە لە زەینی خۆماندا دروست دەکەین و وا لە خۆمان و ئەوانی تر دەگەیەنین جیهان هەر ئەمەیە، لەوەیشەوە بە ئاسانی بڕیار لە سەر زانست و دونیا دەدرێت، یەکێك دەڵێت قەومی کورد لە هەموو قەومێکی سەرزەمین عاقڵترە، یەکێکی دینییش دەڵێت، هەموو زانستی دونیا لە قورئاندا باس کراوە.
سادەکردنەوە لە ڕێگەی مەلزەمە و هەر شتێکی ترەوە، واتە ناتەوێ ئەو جیهانەی کە ئاڵۆزە، بیبینیت و دەیسڕیتەوە، ئەو زانست و تیۆر و ئایدیایەی کە درککردن پێی ناوێرێ لە بەر چاوت لای دەبەی، هەموو ئەو شتانەی بە ئاسانی دەرك ناکرێن بەو شێوەیەیان لێ دەکرێ، تا بە ئاسانی بچنە ژێر ڕکێفی بڕیار و بیرکردنەوە خێرا و سادەکانەوە.

نەوەی ڕازی بە مەلزەمە، نەوەی هۆشیاریی ساختەیە، نەوەیەکە کرۆکی زانست و تیۆرەکان نابینێت و تەنها دڵی بە قاوغەکانی زانست و تیۆر خۆش دەکات، نەوەیەکە لە جێی کرانەوە بەڕووی دونیادا، زیاتر خۆی دادەخات و گۆشەگیر دەبێت.
نەوەی مەلزەمە… نەوەیەکی نەك بێئومێد، بگرە نەوەیەکی ئومێد پێ نەکراو.

دۆناڵد ترامپ پەنابەرانی کورد نائومێد دەکات … ئامادەکردنی: هەژار تەها

ئاژانسی هەواڵی ڕۆیتەرز لەزاری پەناخوازانی کەمپەکانی دوورگەکانی مانوس و پاپانیوگینیاوە ڕایگەاند خولی دووەمی چاوپێێکەوتنیان لەگەڵ بەرپرسانی ئەمریکادا بەمەبەستی نیشتەجێکردنیان لە ئەمریکا بۆ کاتێکی نادیار دواخراوە.

دواخستنی پڕۆسەی چاوپێێکەوتنی پەنابەران لەلایەن ئەمریکاوە لەپاش ئەوە دێت کە دۆناڵد ترامپ ، سەرۆکی ئێستای ئەمریکا ، ڕێکەوتنی

ووڵاتەکەی لەسەردەمی باراك ئۆبامادا لەگەڵ حکومەتی ئوسترالیادا بە ڕێکەوتنێکی خراپ لە قەڵەمدا و لەتویتێکدا ڕایگەیاند کە ئەوان لێکۆڵینەوە لەو ڕێکەوتنامەیە دەکەن.

پەنابەرانی دوورگەکانی مانوسی پاپانیوگینیا و ناورۆ ئەو کەسانەن کە پێشتر ویتسویانە بە بەلەم و بەقاچاخ خۆیان بگەیەننە ئوسترالیا بەڵام لەلایەن هێزە دەریایەکانی ئوسترالیاوە دەستگیرکراون و ڕەوانەی ئەو کەمپانە کراون. بەوەش ، ڕێگەیان پێنادرێت داوای مافی پەنابەرێتی لەئوسترالیا بکەن.

بەهرۆز بوچانی ، ئەو پەنابەرە کوردەیە کە نزیکەی ماوەی چوار ساڵە ژیانێکی سەخت لە کەمپەکانی دوورگەی مانوس بەسەردەبات ، دەڵێت هەرلەسەرەتای ڕاگەیاندنی ڕێکەوتنەکەوە دوودڵ بوین کە ئاخۆ جێبەجێدەکرێت یان نا بەڵام تویتەکەی دۆناڵد ترامپ ئەوەی ئاشکراکرد کە ئەو ڕێکەوتنە جێبەجێ ناکرێت.

هەرچەندە ژمارەی پەنابەرانی کورد لەو دوو دوورگەیە بە فەرمی ئاشکرا نیە ، بەڵام میدیاکان و ڕاپۆرتی ڕێکخراوە نێودەوڵەتیەکان باس لە بوونی چەندین پەنابەری کورد دەکەن لەو دوو دوورگەیە.